

اوبر کوهی از فرهنگ بشریت تکیه زده بود

و مترقان در قم و دیگر فضلا و دانشمندان قدیم و جدید، طباطبائی گونی سقراط است که نشسته و گداگردش را شاگردان گرفته اند. و کربن نیز فاضل شوش ذوقی که می کوشد تا از این اقیانوس عظیم افکار و عواطف عمیق و گونه گونه ای که فرهنگ اسلامی و شیعه را ساخته است جرحه ای بنوشد» (۲)

علامه بزرگ، توانستند در عرض این چهل و نای سال اثر عمیقی از خود نه تنها در طبقه روحانیت بلکه بین عده ای از طبقه متجدد و تحصیل کرده در غرب نیز بجا گذارد.

سالیان دراز هرپسائیز بین ایشان و استاد هزاری کربن (۳) مجالسی با حضور جمعی از فضلا و دانشمندان تشکیل میشده که در مباحث حیاتی درباره دین و فلسفه و مسائلی که جهان امروز در مقابل «شخص» جویند حقیقت قرا رمی دهد، مطرح می شد. و این جلسات نتایج بسیار مهمی بیار آورده است، بدون شک چنین جلساتی در سطحی انجمن بالا و با افقی انجمن وسیع در جهان اسلامی امروز بی نظیر بوده است و حتی می توان گفت از دوره قرون وسطی که تماس فکری و معنوی «اصیل» بین اسلام و مسیحیت قطع شد چنین تماسی بین شرق اسلامی و غرب حاصل نشده است.

تجزیه عملیه قم، خدمت بزرگ «علامه طباطبائی» احیای علوم عقلی و تفسیر قرآن کریم بوده است. بتدریج ایشان تدریس سطوح حکمت مانند کتاب «شفا» و «اسفار» را متداول ساختند. شخصیت بارز ایشان و تخلق به صفات حمیده و حسن سلوک در تماس با طلاب هر روز گروه بیشتری از افراد علاقه مند و با استعداد را بسوی مجالس درس ایشان جلب کرد تا در سالیان اخیر که در درس حکمت مسدفا طلبه حضور داشتند و در عرض چهل سال گذشته عده کثیری دانشمند که برخی اکنون، خود استادان حکمت هستند موفق به نیل به علم اجتهاد در این علم نفیس تحت ارشاد «علامه طباطبائی» شدند. از شاگردان بزرگ آن استاد می توان فیلسوف شهید استاد مطهری، شهید مفتاح، آیت الله منتظری، و فیلسوف الهی

و ریاضیات را نزد آقای «سید ابوالقاسم خوانساری» و اخلاق را در محضر «ساج میرزا علی قاضی» که در حکمت عملی و عرفانی مقامی بس ارزشمند داشتند تلمذ کرد. سپس در سال ۱۳۱۴ بعزت اخلاق در وضع معاش به زادگاه خویش مراجعت کردند. تحصیلات علامه طباطبائی فقط محدود به سطوح عادی فقه نبود، بلکه علاوه بر عمیقترین تحصیلات در صرف و نحو، ادبیات عرب، فقه و اصول، ایشان یک دوره کامل از ریاضیات قدیم از «اسول» اقلیدس تا «مجسطی» بطلموس و نیز فلسفه و کلام و عرفان و تفسیر را فرا گرفتند. و در این علوم به مقام اجتهاد نائل آمدند.

شهرت «علامه» طباطبائی در تهران و حوزه های دیگر علمی ایران (خارج از تبریز) هنگامی آغاز شد که در اثر حوادث سیاسی جنگ جهانی دوم و عواقب بعد از آن، ایشان از مسقط العین خویش به قم مهاجرت کرده تا از سال ۱۳۲۵ در آنجا ساکن شدند. و بدون کوچکترین سروصدا مجالس خود را در تفسیر و حکمت آغاز کردند و در سفرهای پیاپی به تهران با علاقه مندان به حکمت و معارف اسلامی نیز تماس حاصل کردند.

سخن گفتن درباره علامه کبیر طباطبائی بسیار سخت و قلم قاصر از معرفی شخصیت بزرگ ایشان، و کلام ناتوان در بیان گونی مراتب کمال و مقام روحانی و عرفانی این مرد بزرگ.

این صفحات شرح قطره ای است از دریایی که سالها با سکوت و آرامش به خدمتی بس اساسی به جامعه اسلامی و ایرانی کمر همت بسته بود. و از آنجا که خود به مرتبه وصال حق نائل آمده مانند مشعلی فروزان اطراف خود را منور گردانیده بود و راه پای بسیاری از شاگردان و ارادتمندان و خوانندگان آثار خود را از دور و نزدیک روشن ساخته و به حیات فکری و معنوی آنان روح و جهت معنوی بخشیده بود، به تعبیر دکتر شریعتی «علامه طباطبائی نماینده تاریخ و تمدن عظیم و گنجینه ای گرانبها از افکار فلسفی، نبوغ های انسانی و معنویت های اخلاقی و احساسها و زیبایی سگمت عرفانی و هنری و ادبی بود (۱) علامه اعظم طباطبائی از یکی از خاندانهای بزرگ علم برخاسته بود و چهارده پست ایشان از دانشمندان و علمای بنام تبریز بودند و ولادت ایشان در پایان سال ۱۳۲۱ هجری قمری مصادف با ۱۲۸۲ شمسی در تبریز به وقوع

برخی از مباحث این کتاب (روش رئالیسم) در تاریخ فلسفه اسلامی نظیر ندارد علامه طباطبائی نخستین حکیمی بود که خود مبتکرانه در این کتاب به طرح و حل مسئله ادراکات اعتباری و رابطه آن با ادراکات حقیقی پرداخت و این مسئله تدوین فلسفی را مطرح کرد.

و حتی از بحث و مناظره با مخالفان دین و حکمت دریغ نورزیدند.

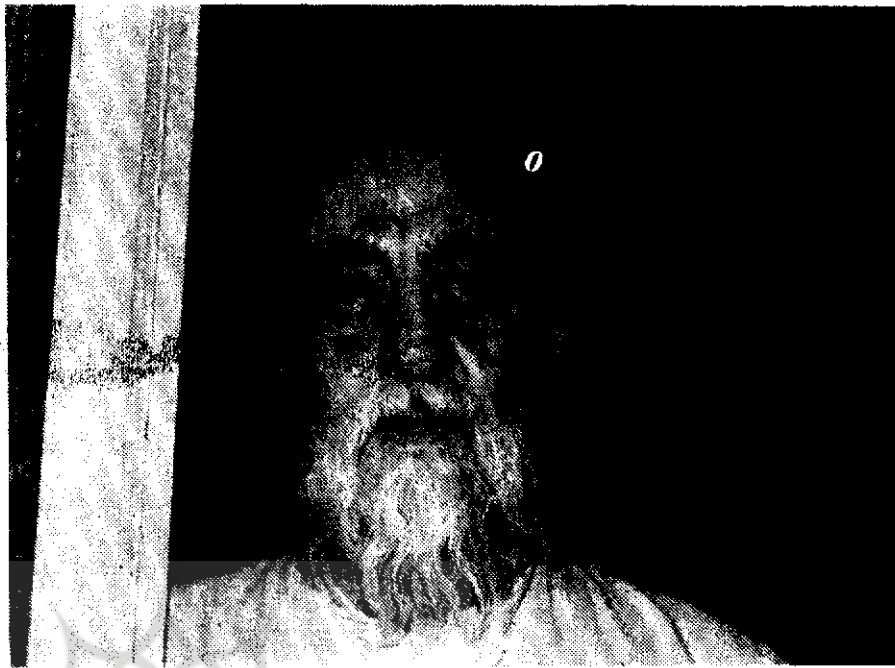
شهید دکتر علی شریعتی این مجالس را اینگونه توصیف می کند: «در تهران جلسات هفتگی تشکیل میشد با حضور پرفسور هزاری کربن استاد دانشگاه سوربون و اسلام شناس معروف و متخصص منحصر به فرد فرهنگ شیعی در غرب و شرکت استاد علامه آقای سید محمد حسین طباطبائی مدرس حکمت»

پیوست و ایشان در زادگاه خود تحصیلات ابتدایی و مقدماتی را دنبال کردند.

پس از اتمام اولین مراحل علمی در ۱۳۰۴ رهسپار نجف اشرف شدند و ده سال در آن مرکز بزرگ تشیع به تکمیل معلومات خود در شعب مختلف علوم اسلامی پرداختند، فقه و اصول را نزد استادان معروف چون «نائینی» و «کمپانی» و فلسفه را نزد «سید حسین بادکوبی» که خود از شاگردان «جلوه» و «اقاعلی مدرس زنوزی» بود

باز کردن مباحث فلسفی ملاصدرا پرداخته طبق یک سنت دیرینه ایراداتی را نیز مطرح فرموده‌اند.

- ۴ - مصاحبه با استاد کرین در دو جلد که یک جلد آن در سالنامه مکتب تشیع و جلد دیگر آن تحت عنوان ظهور شیعه بچاپ رسیده است.
- ۵ - رساله در حکومت اسلامی که بفارسی و عربی و آلمانی چاپ شده است.
- ۶ - حاشیه کفایة الاسرول
- ۷ - رساله در قوه و فعل
- ۸ - رساله در اثبات ۹ - رساله در صفات ۱۰ - رساله در افعال ۱۱ - رساله در مسانظ بین انسان و خدا ۱۲ - انسان قبل الدینا ۱۳ - الانسان بر الدنیا ۴ - الانسان بعد الدنیا ۱۵ - رساله در نبوت ۱۶ - رساله در ولایت ۱۷ - رساله در مشتقات ۱۸ - رساله در برهان ۱۹ - رساله در تحلیل ۲۰ - رساله در ترکیب ۲۱ - رساله در اعتبارات ۲۲ - رساله در نبوت و منامات ۲۳ - منظومه در رسوخ الخط نستعلیق ۲۴ - علی و فلسفه الهی ۲۵ - قرآن

به تعجب فکر کنید یعنی «علامه طباطبائی نماینده تاریخ و تمدن عظیم و گنجینه‌ای گرانبهادر افکار فلسفی بین‌المللی و معجزه‌های اخلاقی و انجاسها و روحانی شکست‌خوردنی و هنری و آبی بود»

در اسلام ۲۶ - شیعه در اسلام. علاقمندان که به زبان عربی تسلط ندارند با مطالعه این کتاب به رؤس تفکر شیعی احاطه یافته و کلیدهای جهت‌یاز کردن راههای تحقیق و تفحص بعدی بدست آورد. در واقع این اثر گرانبهادر راهنمایی است که کسانی که با جهان معنوی شیعه نامانوس بوده‌اند، میتوانند در این عالم وسیع قدم نهند و با اتکالی به این راهنمایی موثق مطمئن باشند که گمراه نخواهند شد. این کتاب به زبانهای اروپائی نیز ترجمه شده است و مدتی در دانشگاههای آمریکا تدریس شده است.

۲۷ - وحی یا شعور مرموز (که تحقیقی ترین و مطمئن ترین کتاب در این زمینه است).

۱۸ - بدایه الحکمه که برای مبتدیان فن فلسفه و حکمت نوشته شده است.

۲۸ - نهایه الحکمه که خلاصه‌ای است از کتاب اسفار ملاصدرای شیرازی. از نظر عمق مطالب شاید بتوان گفت این کتاب بر شرح منظومه حاج ملاهادی ارجحیت دارد. این کتاب هم اکنون جزو کتاب درسی حوزه میباشند.

بهر تقدیر انسانیت مرفق را از دست داد که بقول شهید تربیتی برکوهی از فرهنگ بشری تکیه زده بود (۵) مردی بارشده‌ای ۱۲۵۰ ساله و بقیه در صفحه ۵۹

اعصار گذشته انجام داده‌اند: برای نسل فعلی انجام داده و میدهد. وانگهی علامه طباطبائی روش جدیدی در تفسیر بکار برده‌اند که مبتنی بر نص حدیث است و آن تفسیر آیات قرآنی توسط سایر آیات است.

۲ - اصول فلسفه و روش رئالیسم است که در پنج جلد با حواشی شاگرد شهیدشان «استاد مطهری» طبع رسید. برخی از مباحث این کتاب در تاریخ فلسفه اسلامی نظیر ندارد علامه طباطبائی نخستین حکیمی بود که خود مبتکرانه در این کتاب به طرح و حل مسئله ادراکات اعتباری و رابطه آن با ادراکات حقیقی پرداخت و این مسئله نوین فلسفی را مطرح کرد. شهید مطهری در خصوص این بحث میگوید:

«مقاله ۶ متکفل یک مبحث فلسفی نویسی‌باقه دیگری است که تا آنجا که اطلاع داریم برای اولین بار، این مبحث در این سلسله مقالات طرح شده، آن مبحث مربوط به تمیز و تفکیک ادراکات حقیقی و ادراکات اعتباری است.» (۴)

دیگر از خدمات این عالم عزیز به فرهنگ اسلامی، چاپ اسفار آخوند ملاصدرای شیرازی در ۹ جلد با حواشی ارزشمند خودشان است. علامه طباطبائی ضمن اینکه در این حواشی به

وحکیم متاله آقاسید جلال اشتیانی را نام برد. شاید حتی مهمتر از خدمت ایشان به حکمت که از طریق تربیت عده کثیری از طلاب و نشرکتب انجام پذیرفته است توجه «علامه طباطبائی» به اهمیت تربیت اخلاقی و تزکیه نفس بین شاگردان خود بوده است. شاید بتوان ایشان را از زمره تنها کسانی دانست که مکتب جدیدی، در تربیت افرادی که علم و اخلاق را توأماً توسعه داده به بوجود آورده‌اند. اشخاص بس لایق به جامعه تحویل داده‌اند، «علامه طباطبائی» از کسانی بودند که لزوم توأم کردن آموزش و پرورش را تأکید می‌کردند، امری که از اصول اولیه فرهنگ اسلامی است.

*** علامه بزرگ توانستند در عرض این چهل و اندی سال اثر عمیقی از خود نه تنها در طبقه روحانیت بلکه بین عده‌ای از طبقه متجدد و تحصیل کرده در غرب نیز بجا گذارند**

اثر علمی که استاد علامه در مدت حیات خویش تالیف نموده است بدینقرار است:

۱ - تفسیر المیزان، مهمترین اثر «علامه طباطبائی» یقیناً همین تفسیر المیزان است که در ۲۵ مجلد بزبان عربی منتشر شده است. این اثر نفیس از بزرگترین تفسیرهای این عصر است و همان خدمتی را که تفسیر بزرگ قدیم با توجه به علوم و فلسفه زمان خود در فهم قرآن به مسلمانان

انسجام هر چه بیشتر...

ماده ۱۲ - وظایف «شورای هماهنگی» بشرح زیر می باشد:

الف - بررسی و تصویب کلیه طرحها و برنامه های کمیته ها و واحدها اعم از برنامه ریزی، بودجه، آموزش، تدارکات و... (دراز مدت و کوتاه مدت).

ب - بررسی و تصویب خریدهای سراسری.

ج - بررسی و تصویب سرمایه گذارهای جهاد در موارد مقتضی.

د - بررسی و تصویب طرحهای عمده استانها (طرح های عمده طرحهایی هستند که طبق آئین نامه های داخلی کمیته ها باید در دفتر مرکزی تصویب شوند).

ه - تصویب آئین نامه های داخلی کمیته ها و واحدها.

و - تعیین بودجه کمیته ها و واحدهای دفتر مرکزی.

ز - بررسی و انتقاد عملکرد کمیته ها و واحدها.

تبصره ۱ - کلیه مصوبات شورای هماهنگی پس از ابلاغ شورای مرکزی لازم الاجرا است و در غیر اینصورت مسئول امور مالی حق هیچگونه پرداختی را نخواهد داشت.

تبصره ۲ - تعیین حدود اختیار خرید در استانها و شهرستانها طبق آئین نامه جهاد خواهد بود.

فصل پنجم - جهاد سازندگی استان

ماده ۱ - تشکیلات و شرح وظایف جهاد سازندگی استان (به ضمیمه اصلاحات و توضیحاتی که ذیلا در تبصره ها ذکر میگردد مطابق تشکیلات و شرح وظایف دفتر مرکزی جهاد سازندگی مذکور در فصل چهارم می باشد).

تبصره الف - عبارات «دفتر مرکزی» و «کشور» و «استان» که در فصل چهارم قید شده باید به ترتیب به عبارات «جهاد استان» و «استان» و «شهرستان» تبدیل شوند.

تبصره ب - «ماده ۲» بصورت زیر تغییر می یابد: شورای مرکزی جهاد استان مرکز از ۴ نفر بوده که عبارتند از یک نفر بعنوان روحانی جهاد به انتخاب نماینده ولی امر در جهاد سازندگی و سه نفر به انتخاب شورای مرکزی جهاد سازندگی.

تبصره ج - بند (ه) از ماده ۳ بصورت زیر در می آید:

تعیین مسئولین کمیته ها و واحدهای جهاد استان و شوراهای مرکزی شهرستانها با اطلاع شورای مرکزی جهاد سازندگی.

تبصره د - «ماده ۱۱» بصورت زیر می باشد: وظایف شورای هماهنگی جهاد استان:

الف - بررسی و تصویب کلیه طرحها و برنامه های کمیته ها و واحدها اعم از برنامه ریزی، بودجه، آموزش و تدارکات (دراز مدت و کوتاه مدت).

ب - بررسی و تصویب سرمایه گذارهای عمده جهاد در امور مقتضی با موافقت شورای مرکزی.

ج - بررسی و تصویب طرحهای عمده شهرستانها طبق آئین نامه داخلی کمیته ها.

د - تعیین حدود استقلال کمیته ها در دفاتر جهاد شهرستانها.

ه - بررسی و انتقاد عملکرد کمیته ها و واحدها.

و - تعیین بودجه کمیته ها و واحدها.

تبصره - کلیه مصوبات شورای هماهنگی پس از

ای ابراهیمیان....

تلاوت قرآن او هر روز صبح در فضای خانه می پیچید. او هر چه بیشتر در راه تکامل گام برمیداشت شیفته تر میشد گویی تشنه لبی بود که بدنبال آب می گشت.

شهید صمیمی فرد وقتی که فهمید جهادسازندگی احتیاج به افسراد برای کار مخابراتی در مهاباد دارد، بدون وقفه داوطلب انجام کار شد و به همراه دیگر جهادگران مخابرات به آن منطقه اعزام شد... و سرانجام در مهاباد در یک پورش ناجوانردانه توسط حزب منحله دمکرات و کومله همراه با دیگر یارانش به فوجیترین وضعی برگیار بسته میشود مهاجمین پس از مجروح کردن آنان انقدر با قنداق تفنگ بر سر و روی آنان می کوبند تا آنها شهید شدند و سپس تن مجروحشان را رقص کتان به آتش کشیدند.

اوبرکوهی از....

با عمقی باندازه عظمت تشیع، مردی در فلسفه چون سقراط در عرفان مظهر عواطف خدا، او نمونه ای بود از انسان که اسلام میسازد. او رفت و ما در مقابل قضاء حق چاره ای جز صبر و تلاش نداریم.

«به صبر چاره هجرش کم چه حرف است این که پر نیان نکند شعله را نگهداری» (والسلام)

(۱) - بازگشت به خویشتن ص ۱۰۴

(۲) - بازگشت به خویشتن ص ۱۰۴

(۳) - در مورد هانری کربن این توضیح لازم است داده شود که وی بر خلاف اکثر مستشرقین فردی وارد در علوم و معارف اسلامی بوده و سالیان دراز در محضر اساتید فن به شاگردی نشسته بود، هانری کربن تنها اسلام شناس غربی است، که مورد تایید اهل فن قرار گرفته است وی چندین سال شرح اصول کافی ملاصدرا را در دانشگاه کربن درس میداده وی شخصی بود عاشق مکتب تشیع و بگفته خودش یک مسیحی شیعه مسلک است، وی زحمات زیادی در راه شناساندن اسلام و شیعه و فرهنگ شیعه گشیده است، رجوع کنید به ظهور شیعه مصاحبه هانری کربن با علامه طباطبائی و مقدمه کتاب شواهد الربوبیه اثر استاد سید جلال الدین آشتیانی.

۴ - اصول فلسفه و روش رئالیسم جلد ۲ ص

۵ - بازگشت به خویشتن ص ۱۰۴

ابلاغ شورای مرکزی جهاد استان قابل اجراست. در غیر اینصورت مسئول امور مالی در موارد فوق حق هیچگونه پرداختی را ندارد.

تبصره - بند «ه» ماده ۷ بشکل زیر تغییر می یابد: تعیین کمک هزینه اعضاء جهاد با نظر خواهی از مسئولین کمیته ها و تصویب شورای مرکزی و رسیدگی به امور خدمتاتی اعضاء با توجه به ضوابط مندرج در جدول تهیه شده در دفتر مرکزی.

ماده ۲ - وظیفه اصلی جهاد استان ارشاد، پشتیبانی، برنامه ریزی ها و نظارتی، فراهم آورنده جهاد شهرستانها، تبصره - جهاد سازندگی شهرستان مرکز استان جدا از جهاد استان بوده و مانند جهاد شهرستانها عمل خواهد کرد.

ماده ۳ - شورای مرکزی جهاد استان در قبال کلیه فعالیت های انجام شده توسط جهاد در سطح استان و عدم تناقض طرح ها با ضوابط و خط مشی جهاد در مقابل شورای مرکزی جهاد سازندگی مسئول می باشد.

ماده ۴ - در صورت بروز اختلاف بین شورای مرکزی جهاد استان و شورای هماهنگی جهاد استان مرجع حل اختلاف، شورای مرکزی جهاد سازندگی می باشد.

فصل ششم - جهاد سازندگی شهرستان

ماده ۱ - تشکیلات جهاد سازندگی شهرستان و شرح وظایف آن مطابق جهاد استان خواهد بود.

ماده ۲ - مواد قید شده در فصل پنجم با تغییر عبارات «استان» و «شهرستان» و «شورای مرکزی جهاد سازندگی» به ترتیب به «شهرستان» و «دهستان» و «شورای مرکزی جهاد استان» عینا به این فصل انتقال می یابد.

ماده ۳ - در شهرستانهایی که به تشخیص شورای مرکزی جهاد استان ضرورت تشکیل شورای مرکزی جهاد احساس نمیشود، شورای مرکزی جهاد آن شهرستان دارای یک سرپرست و یک روحانی خواهد بود که توسط شورای مرکزی جهاد استان تعیین میشود.

تبصره ۱ - در صورت فوق، شورای هماهنگی متشکل از یک نفر روحانی و سرپرست جهاد خواهد بود.

ماده ۴ - با تشخیص شورای مرکزی جهاد استان، وظایف مسئول امور دهستانها به مسئول هماهنگی کمیته ها و واحدها واگذار میشود. در اینصورت شورای مرکزی جهاد شهرستان دارای ۳ عضو بشرح زیر خواهد بود:

یک نفر روحانی، مسئول روابط عمومی و مسئول هماهنگی کمیته ها و واحدها.

ماده ۵ - تقسیم و تخصیص اعتبارات جهاد استان طبق ضوابط جهاد سازندگی با حضور نمایندگان شوراهای مرکزی جهاد شهرستانها انجام میگردد.

ماده ۶ - به تشخیص شورای مرکزی استان بخشهای بزرگ حکم شهرستانها را داشته و طبق ضوابط مراکز جهاد سازندگی شهرستان با آنها رفتار خواهد شد.

فصل هفتم - جهاد سازندگی دهستان

ماده ۱ - در مراکز دهستان در صورت نیاز و با تشخیص شورای مرکزی شهرستان، جهاد سازندگی با یک سرپرست تشکیل و به اطلاع شورای استان میرسد.